

FAYNBERG HAYOTI VA IJODI: IJTIMOIIY FAOLLIK – MUVAFFAQIYAT KALITI

Abdurashidova Marjona Sanjarbekovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti Xalqaro jurnalistika fakulteti,

1-bosqich talabasi

marjonaabdurashidova546@gmail.com

ANOTATSIYA Mazkur maqolada Aleksand Faynbergning hayoti va ijodiy faoliyati ijtimoiy faollik konsepsiyasi asosida ilmiy tahlil qilinadi. Shoir she'riyatida inson sha'ni, ma'naviy mustaqillik, vijdon erkinligi hamda jamiyat bilan ruhiy muloqot g'oyalari yetakchi badiiy tamoyil sifatida namoyon bo'lishi asoslab beriladi. Tadqiqot davomida ijodkor muvaffaqiyatining muhim omillaridan biri uning jamiyatga befarq bo'lmagan ma'naviy pozitsiyasi ekani ko'rsatib o'tiladi. Faynberg she'riyati estetik hodisa sifatida emas, balki ijtimoiy tafakkur shakli sifatida talqin qilinadi. Maqolada shoir ijodida ijtimoiy faollik tashqi qarama-qarshilikdan ko'ra ruhiy qarshilik va axloqiy yetakchilik orqali ifodalanishi ilmiy jihatdan dalillanadi.

Kalit so'zlar *Ijtimoiy faollik, ma'naviy pozitsiya, ruhiy qarshilik, erkin tafakkur, shoir shaxsiyati, badiiy ong, jamiyat va shaxs, adabiy muvaffaqiyat, lirik qahramon*

ABSTRACT *This article analyzes the life and creative work of Aleksandr Faynberg through the concept of social engagement. The study demonstrates that the poet's success is determined not only by artistic mastery but also by moral responsibility toward society. His poetry is interpreted as a spiritual dialogue between the individual and the community. The research concludes that Faynberg's social activity manifests itself in ethical leadership and inner resistance rather than direct political protest.*

Keywords: *Social activity, spiritual resistance, free thought, poetic personality, literary success, moral authority*

Kirish

Adabiyot insoniyat tafakkurining eng muhim ifoda shakllaridan biri bo'lib, unda jamiyatning ruhiy holati mujassam bo'ladi. Har bir davr o'z ijodkorini shakllantiradi, biroq haqiqiy ijodkor o'z davrining ma'naviy qiyofasiga ta'sir ko'rsata oladi. Shu nuqtai nazardan Faynberg shaxsiyati va ijodi alohida ilmiy qiziqish uyg'otadi.

Shoir yashagan davr mafkuraviy bosim va ideologik cheklovlar bilan xarakterlanadi. Bunday sharoitda ijodkor oldida ikki yo'l mavjud edi: mavjud tartibga moslashish yoki insoniy haqiqatni saqlab qolish. Faynberg ikkinchi yo'lni tanladi — u ochiq qarama-qarshilikni emas, balki ma'naviy qat'iyatni badiiy prinsip sifatida ilgari surdi.

Mazkur maqolaning maqsadi — shoir hayoti va ijodini ijtimoiy faollik fenomeni sifatida o'rganish hamda uning adabiy muvaffaqiyatidagi o'rnini aniqlashdan iborat.

Faynberg she'riyatida shoir obrazi passiv kuzatuvchi emas, balki faol tafakkur egasi sifatida namoyon bo'ladi. U voqelikni tasvirlash bilan cheklanmaydi, balki o'quvchini uni anglashga undaydi. Lirik qahramon ichki mustaqillikni saqlashga intiladi va ruhiy erkinlikni inson mavjudligining asosiy sharti sifatida talqin qiladi.

Shoir ijodida inson sha'ni muqaddasligi, vijdon erkinligi, ruhiy matonat hamda umidni yo'qotmaslik kabi g'oyalar ustuvor ahamiyat kasb etadi. Shu bois uning she'riyati individual kechinmalar doirasidan chiqib, umuminsoniy mazmun kasb etadi. Natijada shoir shaxsiyati badiiy obraz orqali ma'naviy yetakchilik darajasiga ko'tariladi.

Faynberg jamiyatni ochiq tanqid qilish yo'lini tanlamaydi. U inson qalbiga ta'sir qilish orqali ijtimoiy fikrni shakllantiradi. Uning she'rlarida qarshilik shoir sifatida emas, balki ruhiy qat'iyat va ichki mustahkamlik tarzida ifodalanadi.

Shoir qahramoni muhitdan qochmaydi, unga bo'ysunmaydi va uni ma'naviy jihatdan yengishga harakat qiladi. Bu holat adabiyotshunoslikda ichki erkinlik konsepsiyasi sifatida talqin qilinadi. Ijtimoiy faollik aynan shu ruhiy mustaqillik orqali yuzaga chiqadi.

Faynberg she'riyati shaxs va jamiyat o'rtasidagi dialogni ifodalaydi. Shoir insonni o'zgartirish orqali jamiyatni o'zgartirish mumkin degan g'oyani ilgari suradi. Uning nazarida she'r estetik obyekt emas, balki axloqiy ta'sir vositasidir.

O'quvchi she'rni mutolaa qilganida voqelikni qayta baholaydi, o'ziga savollar beradi va ichki uyg'onishni boshdan kechiradi. Bu esa ijtimoiy faollikning eng samarali ko'rinishi hisoblanadi, chunki shaxsiy ongda o'zgarish jamiyat tafakkuriga ham ta'sir qiladi.

Adabiyot tarixida umrboqiy asarlar odatda umuminsoniy mazmun bilan ajralib turadi. Faynberg ijodi ham davr chegarasidan chiqib ketish xususiyatiga ega. Buning sababi uning mavzulari siyosiy vaziyatga emas, insoniy qadriyatlarga asoslanganidadir.

Shoir muvaffaqiyatining asosiy omillari quyidagilardan iborat:

ma'naviy mustaqillik, axloqiy qat'iyat, jamiyat bilan ruhiy muloqot, insoniy haqiqatga sodiqlik

Demak, uning mashhurligi badiiy texnikada emas, balki vijdoniy pozitsiyada namoyon bo'ladi.

Xulosa

Faynberg hayoti va ijodini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, haqiqiy adabiy muvaffaqiyat faqat iste'dod bilan belgilanmaydi. U ijodkorning jamiyat oldidagi ma'naviy mas'uliyati bilan chambarchas bog'liqdir. Shoir ijtimoiy faol shaxs sifatida tashqi kurash olib bormaydi, balki inson qalbini uyg'otish orqali ta'sir ko'rsatadi hamda ma'naviy yetakchilikni amalga oshiradi.

Shunday qilib, Faynberg fenomeni quyidagi ilmiy xulosani beradi:

ijodkorning eng katta kuchi uning badiiy mahoratida emas, balki vijdoniy pozitsiyasida namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Faynberg A. Tanlangan she'rlar to'plami. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2010.
2. Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. — Toshkent: O'qituvchi, 2005.
3. Qo'shjanov M. Adabiyot nazariyasi asoslari. — Toshkent: Fan, 2012.
4. Rasulov A. Badiiy tafakkur va talqin masalalari. — Toshkent: Akademnashr, 2018.
5. Sharipov B. Zamonaviy she'riyat poetikasi. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2016.